

POSTANOWIENIE

Dnia 16 maja 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jarosław Matras

po rozpoznaniu w Izbie Karnej
w dniu 16 maja 2024 r.,
wniosku obrońcy skazanego R. T.
w przedmiocie wyłączenia sędziego Sądu Najwyższego Anny Dziergawki
od udziału w sprawie o sygn. akt III KO 39/24,
na podstawie art. 42 § 4 zd. pierwsze k.p.k. w zw. z art. 41 § 1 k.p.k.

p o s t a n o w i ł

wyłączyć sędziego Sądu Najwyższego Annę Dziergawkę od
udziału w sprawie o sygn. akt. III KO 39/24.

UZASADNIENIE

W niniejszej sprawie obrońca skazanego złożył wniosek o wznowienie postępowania karnego zakończonego prawomocnym wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 13 stycznia 2023 r. w sprawie o sygn. akt II AKa 156/22, utrzymującego w mocy wyrok Sądu Okręgowego w Kielcach z dnia 17 grudnia 2021 r. w sprawie o sygn. akt III K 127/20.

Sprawa ta została zarejestrowana w Sądzie Najwyższym pod sygnaturą III KO 39/24 i przydzielona do referatu sędzi Anny Dziergawki.

W piśmie datowanym na dzień 16 kwietnia 2024 r. obrońca skazanego R. T. wniósł o wyłączenie sędzi Anny Dziergawki odwołując się przy tym do treści art. 41 § 1 k.p.k. w zw. z art. 42 § 1 k.p.k. w zw. z art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k., jak też uchwały

pełnego składu Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2020 r. sygn. akt BSA I-4110-1/20 oraz wyroku Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z dnia 19 listopada 2019 r. w sprawach połączonych nr C 585/18, C-624/18, C 625/18. W uzasadnieniu wniosku jego autor wskazał, że zachodzą wątpliwości co do bezstronności i niezależności sędzi Anny Dziergawki, sędzi wyłonionej w wadliwy sposób, tj. na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej na zasadach określonych w ustawie z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych ustaw (Dz.U. z 2018 r. poz. 3).

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Wniosek obrońcy skazanego jako oczywiście zasadny należało uwzględnić. Przepis art. 41 k.p.k. ustanawiający instytucję *iudex suspectus* przewiduje możliwość wyłączenia sędziego, jeżeli istnieje okoliczność tego rodzaju, że mogłaby wywołać uzasadnioną wątpliwość co do jego bezstronności w danej sprawie. Odwołując się do stanowiska Sądu Najwyższego wyrażonego w postanowieniu z dnia 13 października 2021 r., sygn. akt II KO 30/21 warto przypomnieć, że wyłączenie sędziego na podstawie art. 41 § 1 k.p.k. winno nastąpić nie tylko w sytuacji gdy istnieje okoliczność tego rodzaju, iż mogłaby wywołać wątpliwość co do jego bezstronności w danej sprawie, ale również wówczas gdy orzekanie przez sędziego w sprawie mogłoby realnie prowadzić do znacznie poważniejszego uchybienia, tj. naruszenia standardu z art. 6 ust. 1 Europejskiej Konwencji Praw Człowieka i uznania, że taki skład orzekający nie stanowi niezależnego i bezstronnego sądu ustanowionego ustawą. Taka właśnie sytuacja miała miejsce w tej sprawie i odnosi się także do postępowania wznowieniowego (por. np. postanowienie SN z dnia 16 września 2021 r., I KZ 29/21). Bez wątpienia, okoliczności związane z uzyskaniem statusu sędziego SN przez A. Dziergawkę, w następstwie brania udziału w konkursie przed Krajową Radą Sądownictwa po 17 stycznia 2018 r. prowadziłyby, gdyby sędzia ta zasiadała w składzie rozstrzygającym sprawę do naruszenia standardu z art. 6 ust. 1 EKPC, standardu konstytucyjnego (art. 45 ust. 1 Konstytucji RP), ale także do przyjęcia, że sąd z jej udziałem będzie sądem nienależycie obsadzonym w rozumieniu art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. Taka konkluzja wynika zarówno z dotychczasowego orzecznictwa Europejskiego Trybunału Praw Człowieka, jak i Sądu Najwyższego (por. orzeczenia

ETPC w sprawach: Reczkowicz przeciwko Polsce, skarga 43447/19, Dolińska – Ficek i Ozimek przeciwko Polsce, skarga 49868/19 oraz Advance Pharma sp. z o.o. przeciwko Polsce, skarga 1469/20; uchwała połączonych trzech Izb Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2020 r. BSA I-4110-1/2020, OSNK 2020, z. 2, poz. 7; uchwała SN z dnia 2 czerwca 2022 r., I KZP 2/22; postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 16 września 2021 r., I KZ 29/21; z dnia 13 października 2021 r. II KO 30/21; z dnia 28 września 2022 r., IV KK 333/22; z dnia 27 lutego 2023 r., II KB 10/22). Wobec faktu, że szeroką argumentację w tym zakresie zawarto w uzasadnieniach tych orzeczeń ponowne jej przytaczanie jest zbędne, tym bardziej, że obecny skład Sądu Najwyższego w całości argumenty te podziela i uznaje je za własne. Już zatem ta okoliczność, z uwagi na wystąpienie skarżącego, który domaga się wyłączenia sędzi A. Dziergawki od rozpoznania sprawy, musi skutkować wyłączeniem tej sędzi (wadliwie powołanej) od rozpoznania wniosku o wznowienie postępowania, tak aby Polska nie ponosiła odpowiedzialności odszkodowawczej za naruszenie art. 6 ust. 1 EKPC, co jest bardzo prawdopodobne uwzględniając dotychczasową linię orzeczniczą ETPC.

Mając powyższe na uwadze koniecznym stało się podjęcie przez Sąd Najwyższy decyzji o wyłączeniu sędzi A. Dziergawki od rozpoznania sprawy wywołanej wnioskiem o wznowienie postępowania złożonym przez obrońcę skazanego R. Tomasika (III KO 39/24). Przy czym zastrzec trzeba, że sprawa ta nie powinna trafić do żadnego z sędziów powołanych do Sądu Najwyższego w wadliwej procedurze.

Jako że obrońca w swoim wniosku o wyłączenie A. Dziergawki zwracał uwagę na kwestię kasacji wniesionej od wyroku Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 13 stycznia 2023 r. w sprawie II AKa 156/22, nadmienić należało, że w dniu 18 stycznia 2024 r. (III KK 355/23) wydano orzeczenie, które z uwagi na udział sędziego Ryszarda Witkowskiego dotknięte jest, z uwagi na tryb powołania wyżej wymienionego na urząd sędziego Sądu Najwyższego, bezwzględną przyczyną odwoławczą z art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. stanowiącą zgodnie z treścią art. 542 § 3 k.p.k. podstawę wznowienia postępowania kasacyjnego urzędu (zob. m.in. postanowienia SN: z dnia 14 czerwca 2023 r., II KO 73/22; z dnia 14 czerwca 2023 r. III KO 43/23; z dnia 21 czerwca 2023 r., V KO 30/22; z dnia 23 sierpnia 2023 r., II

KO 75/23; z dnia 18 października 2023 r., I KO 33/23; z dnia 6 listopada 2023 r., I KO 56/23; z dnia 8 maja 2024 r. I KO 25/24). Obrońca zatem może stosowne pismo będące sygnalizacją (art. 9 § 2 k.p.k.) istnienia podstawy do wznowienia postępowania kasacyjnego złożyć, opierając się – co oczywiste – na wskazanej linii orzeczniczej.

[J.J.]

[ms]